

KORTWEG

Driemaandelijks tijdschrift van het Willemsfonds Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Erkenningsnummer P206416 - Afgiftekantoor Brussel X - Kortweg
 Verantwoordelijke Uitgever: Mireille Corteville, p/a Andrée De Jonghstraat 12/17, 1020 Laken - Tel. 0497 58 54 96 - E-mail: suzanne.terhaar@willemsfonds.be - Website: www.willemsfondsbrussel.be

Nr. 97
 apr. '23

NU HET LENTE WORDT...
WANDELINGEN
 IN HET GROEN &
 IN DE STAD

p.2-5

LAUREATENCONCERT
KONINGIN ELISABETHWEDSTRIJD
 MET INLEIDING

p.4

20 JAAR
TAALBAROMETER
 EN DE WINNAAR IS...
BRUSSEL,
BRUXELLES,
BRUSSELS!

p.9

Jan De Smet & The Bonnies in het Vaudevilletheater

Op 12 mei zal het prachtige Vaudevilletheater het decor vormen voor een bijzonder interessant muzikaal optreden van niemand minder dan Jan De Smet en The Bonnies.

The Bonnies (of the Bonnie Blues) is een akoestisch trio dat weerklinkt zoals het interbellum in een café-chantant of een bluesjoint in de Louisiaanse bayou. De Andrew Sisters of de Mills Brothers, maar dan intiem, rauw en af en toe ondeugend.

The Bonnie Blues beschikken over een fantastisch en origineel repertoire dat iedereen aan het swingen, lachen en huilen kan brengen. Nele Paelinck, Juno Kerstens en Laura Vanden Heede zingen alle drie en begeleiden zichzelf op gitaar, gitaalele, contrabas en viool. Ze brengen bekende en onbekende liedjes in de stijl van de jaren '20 tot '50 van slowfox tot calypso, van bolero tot barbershop ragtime.

In het Vaudevilletheater worden ze vergezeld door meesterartiest Jan De Smet, die uiteraard geen introductie meer behoeft. De zanger en muzikant, bekend van o.a. De Nieuwe Snaar en recente tourn es, zit nog steeds boordevol energie om er een wervelend optreden van te maken!

- 🕒 **Vrijdag 12 mei om 20u00 (deuren open vanaf 19u30)**
- 📍 **Vaudevilletheater, Koninginnegalerij 13, Brussel**
1 5 29 38 63 65 66 71 86 Centraal Station
- 💶 **10 euro voor Willemsfondsleden / 15 euro voor niet-leden**
Een drankje is inbegrepen.
- 📄 **Tickets via vaudeville.willemsfondsbrussel.be**
Meer info via suzanne.terhaar@willemsfonds.be

Neem zeker een kijkje op onze fotopagina's
 p. 12-15

Lid worden van het Willemsfonds? Zie de laatste pagina

Op het ritme van de Belgische kunst ...

Ontdek de expo "Art Beats" in de Belfius Art Collection

Kunstliefhebbers: kom op zaterdag 6 mei samen met ons de exclusieve Belfius Art Collection ontdekken, die echte Belgische pareltjes bevat! Verschillende stijlen, stromingen en kunstenaars zullen de revue passeren, en klassieke meesters zullen in gesprek gaan met hedendaagse artiesten.

Bewonder o.a. de werken van Pieter-Paul Rubens, René Magritte, Rik Wouters, Paul Delvaux, Léon Spilliaert, Jules Schmalzigaug, Th o Van Rysselberghe en James Ensor; en ook modernere werken van Pierre Alechinsky, Sanam Khatibi, Michaël

Borremans, Edith Dekyndt, Jan Vercruysse, Joris Van de Moortel, Jan Van Imschoot, Sophie Kuijken, Bendt Eyckermans worden tentoongesteld. Kortom, een niet te missen tentoonstelling. Met het Willemsfonds zullen we met de deskundige begeleiding van een expert door al deze kunstwerken gegidst worden. Opgelet: schrijf je snel in, want het aantal plaatsen is beperkt.

- 🕒 **Zaterdag 6 mei om 13u45**
- 📍 **Belfius Art Collection, Rogierplein 11, Sint-Joost-ten-Node**
2 3 4 6 25 55 61 88 Rogier
- 💶 **10 euro voor Willemsfondsleden / 13 euro voor niet-leden. Ben je Belfius-klant? Dan krijg je nog 3 euro extra korting.**
- 📄 **Inschrijven via willemsfonds.woluwe@gmail.com**

Wandeling op Erfgoeddag

De bonte beestenboel van Brussel

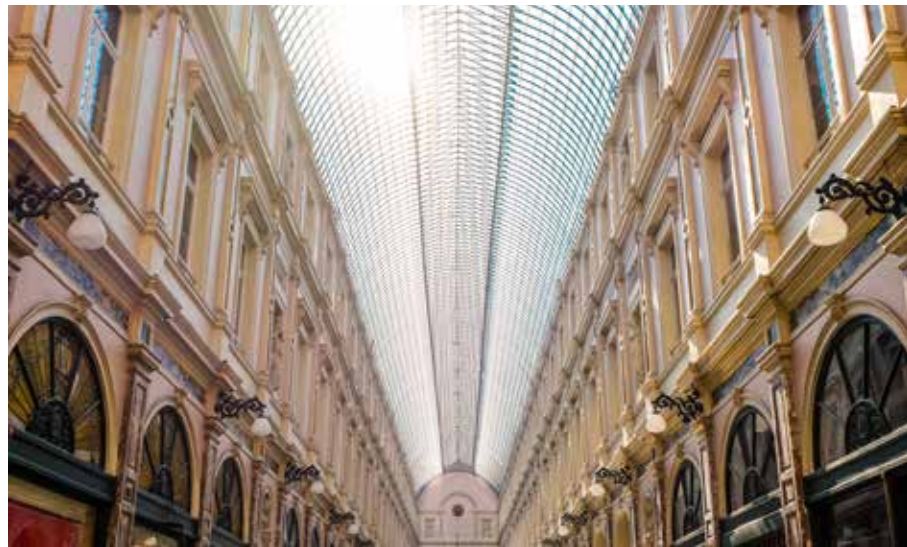

Brussel is rijk aan vele historische panden en fonteinen waarin afbeeldingen van dieren of personen - en soms half mens, half dier - verwerkt zijn. Maar er zijn ook vele muurschilderingen en standbeelden waarin de band tussen mens en dier aan bod komt. Zelfs in straatnamen zijn tal van beestjes niet vergeten.

De Brusselse Erfgoeddag heeft in 2023 het thema 'beestig' meegekregen en tijdens de uitstap gaan we op zoek naar onder andere honden, katten, vogels, wolven en leeuwen. Maar we maken ook kennis met enkele fabeldieren zoals de chimaera en de feniks, verrassende waterspuwers en sierende reliëfs.

Tijdens de wandeling bezoeken we ook 2 tijdelijke exposities met kunstwerken en collectiestukken die in het teken van de Erfgoeddag staan.

- 🕒 **Zondag 23 april om 13u30**
- 📍 **Archief en Museum voor het Vlaamse leven te Brussel (AMVB), Arduinkaai 28, Brussel**
51 Marguerite Duras 2 6 46 IJzer 🚻
- € **Gratis**
- 📧 **Inschrijven via ilsecarle@hotmail.com**

Geleid bezoek aan expo

De Koninklijke Sint-Hubertusgalerijen

Precies 175 jaar geleden werden de beroemde Sint-Hubertusgalerijen van architect Cluysenaar in het centrum van Brussel voltooid. Om deze gebeurtenis in de kijker te zetten werd door de 'Société des Galeries' een expositie gemaakt en een dik en mooi geïllustreerd boek uitgegeven.

Het luxueuze, moderne en grote galerijencomplex was bedacht door de 26 jaar oude architect Jean-Pierre Cluysenaar, in 1837. Architect Cluysenaar had een visionair project en een geslaagde urbanistische realisatie uitgedacht, waardoor de jonge Belgische hoofdstad ook een grotere internationale en grootstedelijk allure zou krijgen. Het zou een overdekte, bevoerde, veilige en verlichte "stad in de stad" worden, die al in 1850 volledig in gebruik werd genomen en door de Brusselaars al snel als de belangrijkste flaneerplaats werd verkozen.

Met een gids bezoeken we de tentoonstelling, die met een tijdslijn, waarbij de belangrijkste gebeurtenissen vanaf de Belgische onafhankelijkheid worden geschetst. Een ander onderdeel belicht het culturele en commerciële belang van de galerijen. Vervolgens komen de klassering (in 1986), de inschakeling in het Unesco Werelderfgoedproject en de verschillende fasen van renovatie (vanaf 1993) aan bod.

- 🕒 **Zaterdag 3 juni om 14u00**
- 📍 **Cinema Galeries, Koninginnegalerij 26, Brussel**
1 3 29 38 63 65 66 71 86 🚻 Centraal Station 🚻
- € **5 euro**
- 📧 **Inschrijven via ilsecarle@hotmail.com**

Advertentie

Verkoop ZONDER affiches

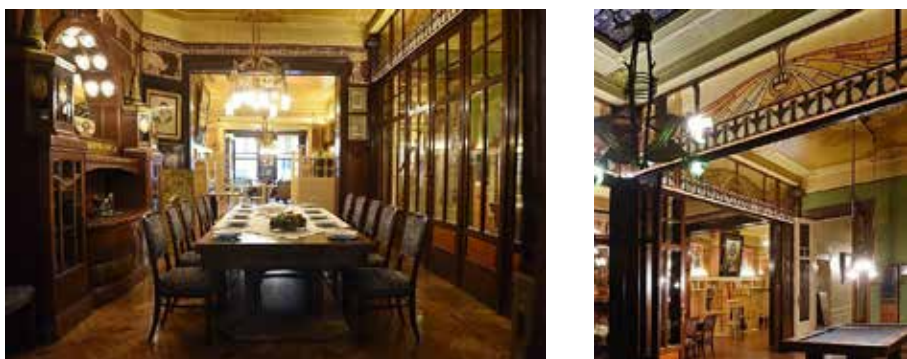
99,1% afhandeling

Reeds 45 jaar tot uw dienst
BRUSSEL & de RAND

Basilieklaan 108 b. 21 - 1082 Brussel
02 468 04 54
www.immomolineaux.be - immo@molineaux.be - BIV 207 286

Geleid bezoek aan de Ultieme Hallucinatie

Op zaterdag 22 april brengt het Willemsfonds Schaarbeek-Evere-Sint-Joost een bezoek aan de Ultieme Hallucinatie in Sint-Joost-ten-Node. Onder leiding van een deskundige gids zal zowel het gebouw als het prachtige interieur van deze Brusselse parel in art nouveau-stijl worden toegelicht. Plaatsen voor dit bezoek zijn beperkt, tijdig inschrijven is dus de boodschap!

- 🕒 **Zaterdag 22 april om 10u00**
- 📍 **Koningsstraat 316, Sint-Joost-ten-Node**
65 66 92 93 Sint-Maria 65 66 Middaglijn 🚻
- € **3 euro voor leden / 5 euro voor niet-leden**
- 📧 **Inschrijven via pjdecoster@willemsfondsbrussel.be**

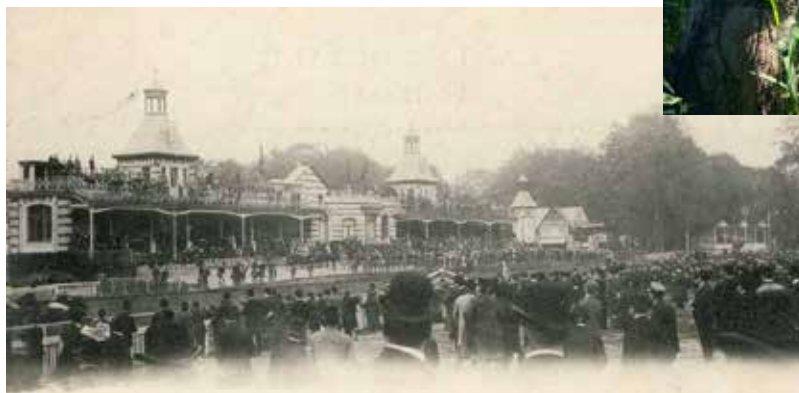
“Groene jongens, die kapitalisten”

Geleide wandeltocht in het Zoniënwoud

De 19de eeuw veranderde het uitzicht van ons land. De bourgeoisie stak de adel naar de kroon en Brussel barstte uit haar voegen. Niet zonder gevolgen, zo ontdekken we in het groene zuidoosten van Brussel. We starten de wandeling aan de Hippodroom van Bosvoorde en duiken de wereld in van jockeys, stalknechten en beau monde. Vervolgens trekken we het Zoniënwoud in en ontdekken een Duitse V1-lanceerbasis, vijvers waar je wel zeer snel en gemakkelijk in verdrinkt, de roosjes van Solvay en stappen we letterlijk in de voetsporen van de tweede koning van België. Tijdens deze wandeling vertelt gids Jan Puype van Keep On Walking ons over deze bijzondere episodes in de geschiedenis: verhalen die bezielen, doen dromen en doen stilstaan.

Opgelet: het is een heel mooie, maar ook een lange wandeling in het bos. We zullen aan een rustig tempo stappen, maar wel een afstand van ongeveer 9 kilometer afleggen. Aangename stap- of sportschoenen en een flesje water zijn dus zeker aanbevolen.

- 🕒 **Zaterdag 10 juni om 9u30**
- 📍 **Samenkomst op de parking van Brussels Drohme Golf Club, Terhulpesteenweg 114, Ukkel**
🚗 8 41 Renbaan van Bosvoorde 🚸
- 💶 **6 euro voor leden / 8 euro voor niet-leden**
- 📧 **Inschrijven via hans@willemsfondsbrussel.be**

Lezing: het verhaal achter de beeldende kunsten

De standbeelden van Watermaal-Bosvoorde

Al gehoord van 'De boog', 'Najade' of 'De Vogelman'? Het zijn maar drie namen van standbeelden en beeldhouwwerken in de publieke ruimte in Watermaal-Bosvoorde. Samen met Oudergem, Etterbeek en Elsene is deze groene gemeente bezaaid met grote en kleine kunstwerken langs straten en op pleinen. Sommige van deze kunstwerken vallen ons door hun plaats of omvang direct op, andere lopen we soms achteloos voorbij. Vaak zijn ze voor ons een vertrouwd onderdeel van het straatbeeld, zonder dat we eigenlijk weten waarom ze er staan, wat ze ons willen vertellen of uit wiens artistiek brein ze ontsproten zijn.

Op wandeltocht doorheen deze vier Brusselse gemeenten documenteerde kunsthistoricus, gids en Oudergemnaar René Vanobberghen het verhaal van deze verrassende beeldhouwwerken. Het resultaat is een boeiende en originele reis waarin lokale kunstgeschiedenis verweven wordt met de bredere geschiedenis van de beeldende kunsten in Brussel en België.

Op 11 mei komt René in Oudergem zijn boeiend verslag met woord en beeld brengen. René gaf ons alvast zijn top 3 van verrassende beelden uit Bosvoorde die je zeker eens op een wandeling daar moet ontdekken. De andere stukken ontdek je tijdens zijn voordracht.

De ontvangst – Lieveheersbeestjeslaan

Het beeld 'De ontvangst' dateert uit 1972 en staat voor de basisschool Le Futeau. Het toont ons de verwelcoming van schoolkinderen door een lerares. Het werk is van de hand van Paul Boedts (1932), een kunstenaar die werkt en woont in Bosvoorde. Hij kreeg het beeldhouwen mee van zijn vader, die onder andere het monument ter ere van koningin Astrid in het park te Laken maakte. Paul Boedts is een kunstenaar die van alle markten thuis is. Religieuze beelden kan men o.a. bewonderen in de Steffehausenkerk (een Heilig Hart en doopvont) in Sankt-Vith en een Sint-Franciscusbeeld voor het seminarie Saint-Curé d' Ars te Flavigny-sur-Ozerain. Grafmonumenten ontdek je op de begraafplaatsen van Hove, Ukkel-Verrewinkel

en Watermaal-Bosvoorde. Bijzonder opvallende beelden in Brussel herinneren aan de bevrijding van België: het monument ter ere van de Piron Brigade te Molenbeek; de herdenkingsbuste van Jean de Selys-Longchamps (1912-1943) ter hoogte van Terkameren bij het begin van de Louizalaan. Jean de Selys-Longchamps was de Belgische RAF-piloot die op woensdag 20 januari 1943 bij klaarlichte dag het hoofdkwartier van de Gestapo aldaar bombardeerde. Bij dit precisiebombardement werd het hele archief vernietigd, waardoor uiterst belangrijke informatie over het verzet definitief verloren ging.

Koppel – Arcadenplein

Op het Arcadenplein in de schaduw van hoge dennen en de ruis van het drukke stadsverkeer en de denderende treinen leeft dit koppel kubistisch verstrengeld in zichzelf. Het werk is van de hand van Jean Godard (1921-1967). Hij werd geboren te Grez-Doiceau, waar zijn vader als rijkswachter gestationeerd was. Het ouderlijk huis bevond zich echter in Aarlen, waar hij zich aan de Academie voor Schone Kunsten bij Paul Breyer (1905-1968) bekwaamde in de schilderkunst en er onder meer kennis maakte met Paul Antoine (1922-2010). Na zijn academische studie begon hij als autodidact te beeldhouwen. Hij werd leraar aan de Academie voor schone kunsten te Bosvoorde. Tijdens tal van studiereizen naar Parijs, München en Wenen liet hij zich inspireren door de werken van Ossip Zadkine (1890-1967), Alicia Penalba (1913-1983) en Fritz Wotruba (1907-1975). Oscar Jespers (1887-1970) laat eveneens sporen na in de vormtaal van Jean Godard. Zijn werk spant een wijde boog tussen het klassiek figuratieve, via een expressionistische stuip trekking, naar de informele

abstractie. Het Koppel (1966) is hier een duidelijk voorbeeld van! Het werk kwam een jaar voor zijn plotse dood ten gevolge van tuberculose tot stand. Sommigen onder ons herinneren zich misschien nog zijn monumentaal fresco in het paleis der Grafische kunsten op de Wereldtentoonstelling te Brussel in 1958. Wie een ander en speelser aspect van zijn werk wil leren kennen, maakt even een tochtje naar Waver en wrijft de billen van "Le Maca" (1962) bij het stadhuis glad en glanzend.

Geomorfisme – Delleurlaan

Wie langs het treinstation van Bosvoorde naar de halte van tram 8 stapt, loopt de kans opgenomen te worden in de bizarre spiegelwereld van het werk Geomorfisme. Vincent Strell, een veelzijdig kunstenaar en woonachtig te Hoeilaart, vervaardigde het in 2003. Zijn werk bestaat uit spiegels, staal en natuursteen en kenmerkt zich door een sierlijk grillig lijnenspel, waarbij licht en schaduw voor de afbakening zorgen. Ander werk van Strell kan je ook aantreffen te Evere en in het vernieuwde Anspach center. Het werk Geomorfisme te Bosvoorde is verwant met het werk Lichtvolume (2010) dat in Hoeilaart staat. Beide werken hebben een analoge ontstaansgeschiedenis. Hij vertrekt van een A4-papier, dat hij op speelse wijze plooit. Het resultaat laat hij uitvergrooten in diverse materialen en de uiteindelijke vorm wordt bepaald door de wetmatigheid van de stabiliteit.

- 🕒 **Donderdag 11 mei om 19u30**
- 📍 **GC Den Dam, Waverssteenweg 1747, Oudergem**
🚗 8 34 Oudergem-Shopping 5 41 72 Hermann-Debroux
- 💶 **Gratis**
- 📧 **Inschrijven via vanobberghenwim@gmail.com of tel. 0473 47 13 10**

Concert met inleiding in Flagey

Laureaten Koningin Elisabethwedstrijd voor zang 2023

De Koningin Elisabethwedstrijd is een internationale muziekwedstrijd in Brussel, opgericht in 1937 door Koningin Elisabeth van België, en sinds 1951 ook genoemd naar haar.

De wedstrijd geldt als één van de meest veeleisende muziekwedstrijden ter wereld. Jonge musici strijden er om de felbegeerde titel als pianist, violist, cellist of zanger. In 2023 is het de

beurt aan deze laatste categorie: zang. Van 21 mei tot 3 juni zullen zangers en zangeressen uit de vier windstreken zich met elkaar meten in Brussel.

In de week na het uitroepen van de winnaars, treden de 12 finalisten - stuk voor stuk toppers - op in Brussel. Met het Willemsfonds gaan we kijken naar het laureatenconcert op 7 juni in Flagey. Dit concert zal speciaal voor ons worden ingeleid door iemand van de organisatie van de Koningin Elisabethwedstrijd, die meer zal vertellen over het wedstrijd- en juryproces en de zangers en zangeressen die op die avond zullen optreden. Afhankelijk van de beschikbaarheid zal ook een kandidaat van de wedstrijd of een jurylid aansluiten bij deze inleiding. Omdat deze wedstrijd zo internationaal is, zal dit uitzonderlijk wel enkel in het Engels doorgaan. Na de inleiding kunnen we vervolgens genieten van het concert, met prachtige zangprestaties van verschillende finalisten van de wedstrijd.

Als Willemsfonds-lid kan u dit concert met introductie bovendien bijwonen aan een uitzonderlijke prijs. We leggen een beetje bij, zodat we u een ticket kunnen aanbieden aan de ronde prijs van 10 euro. Aarzel dus niet om mee te komen en te genieten van een avond met muziek en zang van internationale topkwaliteit.

- 🕒 **Woensdag 7 juni om 19u30 (concert om 20u15)**
- 📍 **Flagey, Heilig Kruisplein, Elsene**
38 59 60 71 81 Flagey 🚶
- 💶 **10 euro voor Willemsfonds-leden / 18 euro voor niet-leden**
- 📧 **Inschrijven kan 10 mei via hans@willemsfondsbrussel.be**

Diongrewandeling in Schaarbeek

In 2022 publiceerden Herman Mennekens en Axel De Backer hun boek "Joseph Diongre". Deze biografie van de beroemde architect, bekend van o.a. het Flageygebouw, het gemeentehuis van Sint-Lambrechts-Woluwe en de Sint-Jan-de-Doperkerk en de Cité Diongre in Sint-Jans-Molenbeek, is ondertussen uitverkocht en er wordt momenteel gewerkt aan een tweede druk.

Gekoppeld aan de boekuitgave hebben de auteurs ook verschillende Diongrewandelingen met het Willemsfonds geleid, onder andere in Vorst & Sint-Gillis en in Sint-Jans-Molenbeek. Een wandeling die ook gepland was, maar die door omstandigheden toen niet kon doorgaan, was de Diongrewandeling in Schaarbeek. Hoog tijd dus om deze in de lente te laten doorgaan.

4 juni: Schaarbeek: Eclecticisme en art nouveau

Het eclecticisme - het combineren van kenmerken van verschillende bouwstijlen of kunststromingen tot een bevallig geheel - behoort tot een van de veelzijdig gehanteerde bouwstijlen van architect Diongre. Ook subtiele art nouveauïnvloeden sieren sommige van zijn bouwwerken in Schaarbeek, een gemeente waar hij veel projecten realiseerde, en waar hij tevens meermaals gelauwerd werd voor zijn stijlvolle realisaties. Deze geleide wandeling neemt je mee langs de mooiste werken.

- 🕒 **Zondag 4 juni om 14u30**
- 📍 **Gemeentehuis van Schaarbeek, Colignonplein, Schaarbeek**
56 Colignon 59 92 Eenens 🚶
- 💶 **5 euro (inclusief drankje)**
- 📧 **Inschrijven via jette@willemsfondsbrussel.be**

Afterwork Beertasting

Op vrijdag 5 mei leiden zythologe Sofie Vanrafelghem en voormalig directeur van de Belgische Brouwers Sven Gatz je in tot de wonderlijke wereld van de Brusselse bieren. Je kan er komen proeven van de bieren van ... alle Brusselse brouwerijen! Voor wie zich van alcohol onthoudt, zullen er ook alcoholvrije bieren kunnen geproefd worden. Kortom, alle ingrediënten zullen aanwezig zijn voor een fijne afterwork!

- 🕒 **Vrijdag 5 mei van 17u30 tot 20u00**
- 📍 **Melsensstraat 34, Brussel**
1 3 Sint-Katelijne 🚶
- 💶 **Je betaalt een bedrag per glas dat je drinkt.**
- 📧 **Inschrijven is niet noodzakelijk.**
Meer info via jette@willemsfondsbrussel.be

Authentieke kebab met Erhan Demirci

Op 28 april serveert Willemsfonds Anderlecht heerlijke en authentieke kebab met traditionele oosterse sauzen en brood. Het menu wordt volledig samengesteld door gastheer en stand-up comedian Erhan Demirci. Kom je mee genieten van deze lekkernijen? Schrijf je dan snel in voor deze toffe eetavond!

- 🕒 **Vrijdag 28 april vanaf 18u00**
- 📍 **Cosmos-Excelsior, Eloystraat 80, Anderlecht** 🚶
- 2 3 4 6 48 49 50 51 73 78 81 82 B Brussel-Zuid
- 💶 **15 euro**
- 📧 **Inschrijven via sheraz@willemsfondsbrussel.be**

Optreden Steam Factory in Sint-Lambrechts-Woluwe

Zin in een spetterend en wervelend optreden? Kom dan op zondag 30 april naar het optreden van Steam Factory, een ervaren en enthousiaste 5-koppige coverband uit Leefdaal. Ambiance verzekerd!

Ze spelen met passie en veel goesting een gevarieerd repertoire, van de jaren '50 tot nu, met originele versies van bekende pop-, rock-, soul- en latin liedjes en schlagers. Ze zingen in het Engels, Nederlands, Frans (en af en toe zelfs in het Duits of Spaans!). Kortom: voor elk wat wils!

- 🕒 **Zondag 30 april om 14u30**
- 📍 **GC Op-Weule - Loods, Sint-Lambertusstraat 91, Sint-Lambrechts-Woluwe**
📍 1 8 29 42 45 Roodebeek 🚻
- 💶 **8 euro / 2 euro met Paspertoe-kansentariaf (via GC Op-Weule)**
Inbegrepen in de prijs: een heerlijke Brusselse wafel
- 📧 **Inschrijven via willemsfonds.woluwe@gmail.com**

Wandeling doorheen de Cité Moderne in Sint-Agatha-Berchem

Willemsfonds Sint-Agatha-Berchem organiseert in samenwerking met de vzw Culturama opnieuw een gegidste wandeling in de Cité Moderne van haar gemeente, een tuinvijk opgetrokken tussen 1922 en 1925 door de architect Victor Bourgeois, met de hulp van urbanist Louis Van der Swaelmen.

Het is één van de eerste voorbeelden van grootschalige kubistische architectuur in Europa. De architect liet zich inspireren door de ideeën van Bauhaus. De tuinvijk is samengesteld uit 275 wooneenheden en zodanig ingedeeld dat de contacten tussen de bewoners bevorderd worden (korte straten, lage gebouwen, intieme en rustgevende uitzichten). Victor Bourgeois gebruikte gewapend beton om de huizen te bouwen, wat in 1920 een nieuw bouw materiaal was. Hiermee verdiende de architect de hoofdprijs van de Internationale Tentoonstelling van Decoratieve Kunsten van Parijs in 1925. Kom de wijk ontdekken tijdens deze geleide wandeling!

- 🕒 **Zaterdag 6 mei om 11u00**
- 📍 **Afspraak aan het Valida-ziekenhuis, Josse Goffinlaan 180, Sint-Agatha-Berchem**
📍 19 Goffin 🚻
- 💶 **5 euro**
- 📧 **Inschrijven via ilsecarle@hotmail.com**

Poetry meets Jazz

Geniet mee van een poëtische jazzavond! Voor dit bijzondere concept strikten we dit jaar drie getalenteerde dichters die hun werk zullen voordragen: Charlotte Van den Broeck, Astrid Haerens en Bart Janssen. Daarbij zullen ze muzikaal begeleid worden door de wervelende jazztrompettist Bart Maris.

- 🕒 **Vrijdag 21 april om 20u00**
- 📍 **GC Op-Weule, Sint-Lambertusstraat 91, St.-Lambrechts-Woluwe**
📍 1 8 29 42 45 Roodebeek 🚻
- 💶 **10 euro / 2 euro met Paspertoe-kansentariaf (via GC Op-Weule)**
- 📧 **Tickets kopen kan via www.opweule.be**
Meer info via kurtdeswert@hotmail.com

Advertentie

LM MUTPLUS.be

Voordelen op elk LevensMoment!

De Liberale Mutualiteit MUTPLUS.be biedt jonge ouders tal van voordelen aan, zoals een geboortepremie **tot € 200**, cadeaubonnen **tot € 360**, een borstvoedingspremie **tot € 375** en kraamzorg **tot € 150**. Voortaan kan je ook beroep doen op een zwangerschapsconsulent. Die ondersteunt toekomstige ouders doorheen de administratieve molen, zowel voor als na de geboorte.

Ook als je kinderen opgroeien, is LM er voor jou. Zo zijn er onze tussenkomsten 'sport' **tot € 40** en extra vergoedingen bij logopedie. En laten we de **terugbetaling van het remgeld** niet vergeten bij een bezoek aan de huisarts of de arts-specialist **voor kinderen t.e.m. 17 jaar** die beschikken over een globaal medisch dossier (GMD).

Maar ook ... tal van tussenkomsten: orthodontie, anticonceptie, optiek, oordoppen, psychologische begeleiding, ...

Ontdek alle voordelen!
Laat je verrassen door al onze voordelen en diensten! Lees het volledige overzicht in onze brochure voor 2023. Vraag ernaar per telefoon op 02 209 48 10 of door een e-mail te sturen naar infol@mutplus.be. Of raadpleeg ze op onze website www.lm.be

Geïnteresseerd? Neem contact op met
Christel Schepens voor een vrijblijvende afspraak:
0473/52.97.39 – e-mail: christel.schepens@mutplus.be

Op de koffie met ... Elke Cyrys en Birsen Taspinar

Elke Cyrys, schrijfster uit Ganshoren, komt op 18 april vertellen over haar volgende, gedeeltelijk autobiografische, boek waar zij momenteel aan werkt: 'Gejaagd in de sneeuw': *Wereldoorlog II woedde volop in Europa. In het Oosten rukte het Rode Leger snel op, een opmars die werd begeleid van horrorverhalen. Carl Hillmer streed in het Duitse Leger aan het oostfront. Zijn echtgenote Vera en hun twee dochtertjes verbleven in een stadje in Polen in het westelijk deel van Polen. Vanaf begin 1945 verergerde de situatie dag na dag en Vera beseftte dat ze snel moest handelen. Ze verliet met haar dochters hun woning met elk enkel een kleine valies. Hun leven in die streek behoorde plots tot het verleden. Vera trachtte met haar kinderen, zoals miljoenen anderen in deze dagen, kost wat kost, naar hun thuisland terug te keren. De vlucht naar het Westen in de meest barre omstandigheden, met vele hindernissen, honger en kou vergde het uiterste van Vera en haar twee kinderen.*

Op 30 mei komt vervolgens **Birsen Taspinar** naar GC De Zeyp. Zij is klinisch psychologe en systeemtherapeut. Naast haar beroep is ze ook schrijfster en zoekt ze via deze weg de helende kracht van woorden. Ze schreef het boek 'Moeders van de stilte', over 3 vrouwen met buitenlandse wortels, die op een kruispunt in hun leven staan. Birsen brengt een muzikale vertelling rond dit boek, bijgestaan door een muzikant, en ze brengt ook (Turkse) gedichten.

- 🕒 **Dinsdag 18 april om 14u00: Elke Cyrys**
- 📍 **Dinsdag 30 mei om 20u00: Birsen Taspinar**
- 📍 **GC De Zeyp, Zeypstraat 47, Ganshoren** 13 83 87 Nereus
- 📍 **5 euro voor leden / 6 euro voor niet-leden / 2 euro met Paspartoe**
- 📍 **Inschrijven kan via www.dezeyp.be of via dezeyp@vgc.be**

In samenwerking met GC De Zeyp, LDC De Rotonde, de Nederlandstalige Bibliotheek Ganshoren, Davidsfonds en Cultuursmakers.

Op uitstap naar Sint-Niklaas Bezoek met gids aan de stad

Op zondag 14 mei leidt een gids ons rond in Sint-Niklaas. Het wordt een combinatie van de Mercatorwandeling en de Kunst in de Stad-wandeling. Deze wandeling doorheen Sint-Niklaas laat je kennismaken met het leven, het werk en de ideeën van Gerardus Mercator, Vlaanderens beroemdste cartograaf. We stappen doorheen de historische binnenstad en ontdekken deze op een heel nieuwe manier. En wandelend genieten van kunst, dat kan zeker ook in Sint-Niklaas! We ontdekken de mooiste parels en de kunstenaar achter het werk.

- 🕒 **Zondag 14 mei om 14u00**
- 📍 **Afspraak aan het neogotisch Stadhuis op de Grote Markt (tevens de Grootste Markt van België), Sint-Niklaas**
- 📍 **4 euro voor Willemsfondsleden / 6 euro voor niet-leden**
- 📍 **Inschrijven via denise.vergeylen@telenet.be**

Bezoek aan de redactie van BRUZZ

Bruzz is het Nederlandstalige Brusselse mediahuis dat in 2016 ontstond na een samensmelting van het magazine Brussel Deze Week, cultuurbijlage Agenda, radiozender FM Brussel, televisiezender TV Brussel en de website brusselnieuws.be. Met een 70-tal personeelsleden maken ze vandaag, vanuit het historische Flageygebouw in Elsene, content voor hun verschillende mediakanalen.

Wil je graag een bezoek brengen aan BRUZZ? Kom dan mee met deze rondleiding, die zo'n 45 minuten duurt. Je krijgt een inkijk in de redacties (tv, radio, online & print) en men legt er je uit hoe de verschillende media tot stand komen.

We organiseren dit bezoek samen met de vzw Hoedgekruid. Wie wil, kan na het bezoek van de redactie ook nog mee met Filip van Hoedgekruid voor een korte Portugese introductie in de buurt van Flagey, met een pasteis de nata als afsluiter.

- 🕒 **Dinsdag 23 mei om 14u00**
- 📍 **Afspraak aan de ticketshop van Flagey, Heilig-Kruisplein, Elsene** 38 59 60 71 81 Flagey
- 📍 **2 euro (overschrijven op rekening BE 75 0003 2575 0551 van vzw Hoedgekruid met vermelding ' Bruzz, 23 05 2023 ')**
- 📍 **Inschrijven via hoedgekruid@gmail.com**

Lente op de Begraafplaatsen Nieuwe editie in Brussel (Evere)

Samen met de Brusselse internationale poëzievereniging SpeakEasy SpokenWord BXL nodigen we je uit voor een poëtische wandeling over het prachtige kerkhof van Brussel. **Ici Repose?/Hier Rust?** is een mix van woordontmoetingen en visuele inspiratie op een plek waar 'laatste' woorden normaal gesproken zware betekenissen hebben. Dichters, muzikanten en dansers gaan in dialoog met de dood op dit normaal zo 'stille' terrein. Durf jij mee te lopen?

Deze poëtische activiteit vindt plaats tijdens "Lente op de Begraafplaatsen" van de stad Brussel. Na een geslaagde editie op het Kerkhof van Laken vorig jaar, is het nu de beurt aan de Begraafplaats van Brussel. Op 14 mei kan je daardoor niet alleen van onze optredens genieten, maar er zijn ook andere kunstzinnige activiteiten en rondleidingen. En uiteraard kan je ook in alle rust zelf de begraafplaats verkennen.

- 🕒 **Zondag 14 mei van 10u00 tot 14u30**
- 📍 **Begraafplaats van Brussel, Kerkhof van Brussellaan 159, Evere** 63 66 80 Begraafplaats van Brussel
- 📍 **Gratis**
- 📍 **Meer info over het programma volgt binnenkort op www.willemsfondsbrussel.be of kan je vragen via suzanne.terhaar@willemsfonds.be**

Gratis deelname

INFOSESSIE WILSVERKLARINGEN

Informatie over de wettelijke mogelijkheden en praktische ondersteuning bij het invullen van de wilsverklaringen.

INFO & INSCHRIJVEN

Per infosessie aanvaarden we **maximum 8 personen**. Daarom graag vooraf een seintje via levenseinde@vrijzinnigbrussel.be

DATA

► In het huisvandeMens Brussel

Ma. 06/02/23 10u00 ► 12u00

Ma. 03/04/23 10u00 ► 12u00

Ma. 05/06/23 10u00 ► 12u00

► In Huis Praktisch Humanisme

Ma. 06/03/23 10u00 ► 12u00

Ma. 08/05/23 10u00 ► 12u00

LOCATIE

HUISVANDEMENS BRUSSEL

Saintelettesquare 17
(ingang via Akenkaai 1), 1000 Brussel

HUIS PRAKTISCH HUMANISME
Pleinlaan 2, 1050 Brussel

T 02/242.36.02 • www.vrijzinnigbrussel.be

f @huisvandeMensbxl

Bezorgd over je afhankelijkheid? Alcohol, drugs, pillen...?

Info
en telefonische
opvang
09 330 35 25
7/7 dagen
Van 6 tot 22 u.

Praten helpt!

Iedere **derde woensdag van de maand** om 14.00 uur stipt. Voor de precieze data: www.sosnuchterheid.org/jette.

Waar? UZ Brussel - Campus Jette, Laarbeeklaan 101, 1090 Jette

De bijeenkomsten gaan door in de **psychomotorische ruimte** op de 2de verdieping, net voor de ingang van de afdeling psychiatrie. Volg **route 220** naar verpleegeenheid **A220**.

Info: 0488/980683 • www.sosnuchterheid.org

Boeken koop je per twee

Eén over fascisme, en één over het belang van nuance

Boekbespreking: Umberto Eco, *How to spot a Fascist*, Harvill Secker, 2020 en Jean Birnbaum, *Le courage de la nuance*, Points, 2022.

Wat doe je als je filmvoorstelling pas over twee uur aanvangt. Je gaat langs bij Passa Porta en snuistert door de boeken. Op de toonbank bij het afrekenen valt je oog op "How to spot a fascist" van Umberto Eco. 5 euro. Dat neem je mee. Daarnaast ligt: "Le courage de la nuance". Van Jean Birnbaum. De naam zei me niets, maar het boek gaat over filosofie en literatuur, ... en op de achterflap wordt Camus geciteerd. Ik parafreer: "Het is om te stikken tussen al die mensen die menen absoluut gelijk te hebben." 8,5 euro. Het ene boek vult het andere aan. Ik ben verkocht en ga een koffie drinken met twee dunne boekjes in afwachting van de film.

Hoe herken ik een fascist

Er is een week voorbijgegaan. De aankoop is verteerd. Eco moet ik u niet voorstellen. De auteur van *De naam van de roos* dus. Dit bundeltje bevat drie lezingen. De eerste lezing is zondermeer handig. Fascisme komt in vele vormen. Eco geeft ons een houvast. Hij somt 14 eigenschappen van het oer-fascisme op. "Deze eigenschappen kunnen niet in een systeem samengevat worden; sommige zijn zelfs onderling exclusief en zijn typisch voor andere vormen van despotisme of fanatisme. Maar het volstaat dat er één van aanwezig is, en de nevel van het fascisme begint het zicht te vertroebelen".

Ook vandaag is het onze plicht fascisme te ontmaskeren, hoe subtiel en vervormd het ook binnensluipt, onder welke vorm dan ook.

Het vergt net moed om genuanceerd te zijn

Jean Birnbaum is essayist en hoofdredacteur van de boekenbijlage van *Le Monde*. Hij gaat op stap met Albert Camus, Georges Bernanos, Hannah Arendt, Raymond Aron, Georges Orwell, Germaine Tillion en Roland Barthes op het raakvlak van literatuur en filosofie. "De vrouwen en mannen die ik in dit boek samenbreng, konden hun plaats maar moeilijk vinden. Ze waren te genuanceerd om zich achter slogans te scharen. Te vrij om partijdiscipline te verdragen. Te oprecht om niet vrijuit te praten. Te mobiel om aan de grenspolitie te gehoorzamen, of die grenzen nu politiek of literair zijn." Ze zijn me sympathiek doorheen dit essay, deze zeven schrijvers die elk in moeilijke omstandigheden kozen om radicaal gematigd te blijven, door altijd te twijfelen, door humor, door te weigeren niet te zien, door vriendschap, ... "In het tumult van de evidenties, is niets radicaler dan de nuance" schrijft Birnbaum. Ik onderschrijf het graag.

Johan Basiliades

Liefdessonnet XI - Pablo Neruda

*Ik hunker naar je mond, je stem, je haar.
Stil en verhongerend, sluip ik door de straten.
Brood voedt me niet, dageraad ontwricht me, de hele dag
Jaag ik de vloeibare maat van je stappen na.*

*Ik honger naar je ranke lach
naar je handen met de kleur van een wilde oogst,
ik honger naar het bleke gesteente van je vingernagels,
Ik wil je vel verorberen als een volle amandel.
Ik wil de zonnestraal verorberen die
opflakert uit je lieflijke lijf,
de soevereine neus van je arrogante gelaat,
Ik wil de vluchtende schaduw van je wimpers eten*

*en ik raas hongerig rond, de valavond opsnuivend,
jagend op jou, jagend op je hete hart,
als een poema in het dorre landschap van Quitratue.*

De Chileense dichter Pablo Neruda, pseudoniem van Ricardo Eliécer Neftalí Reyes Basoalto (1904-1973), was een leermeester. Zowel in het leven als in de liefde. Dat was althans toch het uitgangspunt van de verbijsterend mooie film 'Il Postino' (1994) ¹. Daarin leert de op een Italiaans eiland in ballingschap vertoevende Neruda zijn postbode hoe hij via poëzie de lokale dorpsschone moet verleiden. Hoewel de grote dichter met beminlijke eruditie wordt vertolkt door Philippe Noiret ² (1930-2006), wordt 'Il Postino' toch vooral gedragen door de (letterlijk) amechtig acterende hoofdrolspeler Massimo Troisi (1953-1994). Op het moment van filmen, leed de Italiaanse acteur al een hele tijd aan een ernstige hartaandoening. Zijn gezondheidstoestand verhinderde hem om meer dan een uur per dag aan de film te werken. Hij had dringend een harttransplantatie nodig. Maar Troisi weigerde halsstarrig om de operatie te ondergaan alvorens 'Il Postino' af was. Een dag na de laatste opnames overleed hij aan een hartinfarct ...

Troisi's acteerprestatie is verscheurend en intens melancholisch, gebiologeerd als hij is door het personage

dat gespeeld wordt door de ravissante Maria Grazia Cucinotta ³, de uitbaatster van een lokaal café. Langzaam weet hij haar voor zich te winnen door haar gedichten voor te dragen, zoals 'Nuda', dat, net als bovenstaand sonnet, uit Neruda's Honderd Liefdessonnetten (1959) komt ('Naakt ben je zo eenvoudig als één van je handen / Zacht, aards, klein, doorzichtig, rond. / Met lijnen van de maan en paden van appels. / Naakt ben je zo rank als een kale korrel tarwe'). Haar ontstemde tante moet niets van de postbode weten en protesteert zowel bij de lokale pastoor als bij Neruda. Ze verwijt hem dat de postbode metaforen misbruikt om haar nichtje verliefd te doen worden. (Ze gebruikt ze zelf dan weer wel erg doeltreffend wanneer ze Troisi's personage omschrijft 'als een man wiens enige rijkdom bestaat uit de schimmel tussen zijn tenen...') De metaforen halen het uiteindelijk wanneer de postbode en de dorpsschone met elkaar huwen.

Massimo Troisi

Maria Grazia Cucinotta

Honderd Liefdessonnetten is opgedragen aan Neruda's eigen geliefde, Matilde Urrutia (1912-1985). Ook in het echte leven had hij ze als oorlogswapen in de liefde ingezet. Het eerste sonnet uit de bundel dateerde immers uit 1951, op een moment dat hij nog met zijn tweede vrouw gehuwd was... De sonnetten zouden uiteindelijk pas in 1959 gepubliceerd worden. Twee jaar later huwde Neruda, voor de derde en laatste keer, met Matilde.

'Il Postino' springt wat losjes om met de biografische werkelijkheid. Maar Neruda bevond zich eind jaren

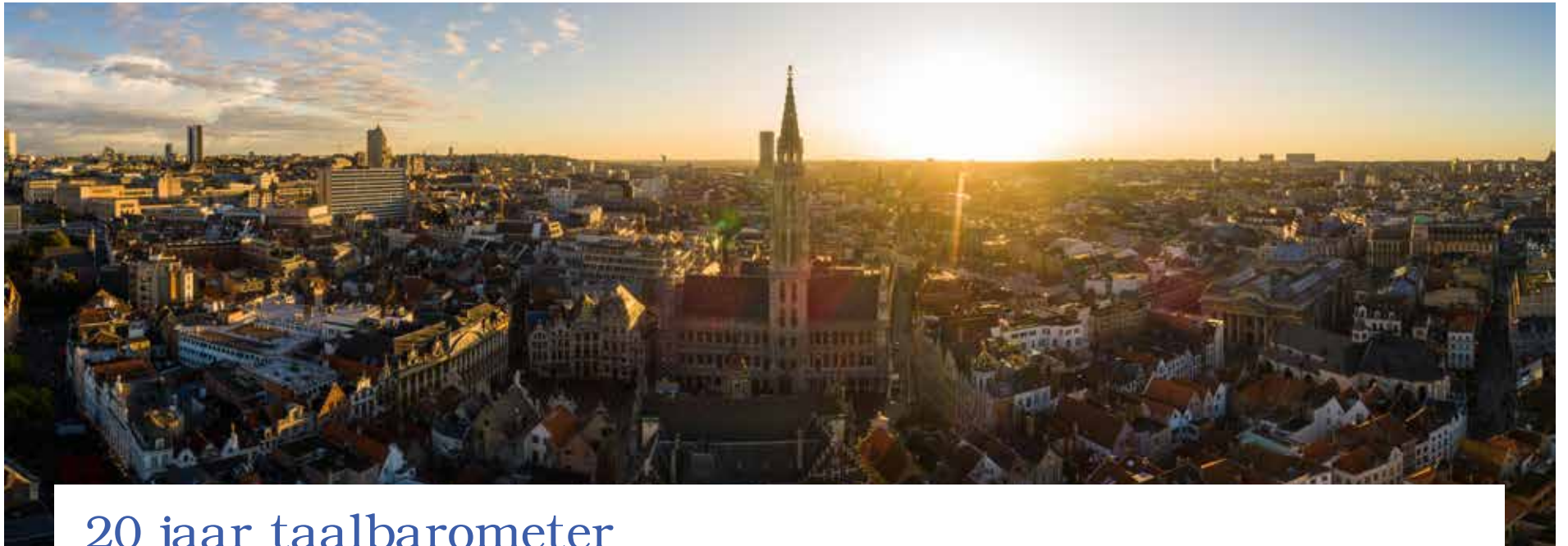
'40, begin jaren '50 wanneer de film zich afspeelt, wel degelijk in ballingschap. En dat omwille van zijn politieke engagement. De Chileense communistische partij, waarvoor hij senator was, werd door het regime van dictator Videla verboden. Neruda dook uit angst voor arrestatie onder alvorens naar het buitenland te vluchten. Onderweg leerde hij Matilde kennen... In 1971 ontving Neruda de Nobelprijs voor de literatuur. Twee jaar later stierf hij, in omstandigheden die ook vandaag nog steeds niet volledig opgehelderd zijn. Naar verluidt werd hij vergiftigd door politieke tegenstanders. Toch blijft hij generaties later nog steeds tot de verbeelding spreken, als metaforisch en poëtisch leermeester.

Kurt Deswert

Pablo Neruda

¹ Naar het boek "El cartero de Neruda" van de eveneens Chileense auteur Antonio Skármeta. - ² Uiteraard bekend van 'La Grande Bouffe' (1973) - ³ Die een snel te vergeten rolletje wist te strikken in de James Bondfilm 'The World is not enough' (1999) waarin haar personage zelfs naamloos bleef ...

20 jaar taalbarometer

De winnaar is Brussel, Bruxelles, Brussels, ...

Brio blijft verrassen. Eind 2022 publiceerde Brio, het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum van de VUB, een overzicht van 20 jaar taalbarometer. Handig

en verhelderend. Rudi Janssens was al aan de tekst begonnen en zijn opvolger Mathis Saeys heeft het met brio afgewerkt. Nogmaals een hulde aan professor Janssens. Hij heeft het debat over taalgebruik in Brussel voor eens en altijd uit de sfeer van Vlaamse en francophone mythologie en fantasma gehaald. Hij heeft dit debat wetenschappelijk aangepakt.

De historische inleiding is al meteen duidelijk. Brussel is nooit een stad van twee taalgemeenschappen geweest. Zelfs bij de laatste talentelling in 1947, vlak na de Tweede Wereldoorlog was de grootste groep de tweetaligen. Vanaf de eerste taalbarometer blijkt dat de taaldiversiteit complex is en dat taalkennis en taalgebruik allesbehalve tweedelig is in onze stad. Integendeel: meertaligheid is de regel. Meertaligheid is meer dan ooit mede-constituef van wat Brussel vandaag cultureel, maatschappelijk, politiek is. Een realiteit die alvast aansluit op onze liberale kijk op de stad. Het kan niet zonder politieke weerslag blijven.

Is er dan helemaal niets veranderd tussen de politieke talentellingen tot 1947 en de wetenschappelijke taalbarometer vanaf 2001? Toch wel. Dat is het verhaal van 20 jaar taalbarometer. Taal was zeer lang een indicatie van sociale identiteit en status in België. Met de staatshervormingen en communautaire spanningen wordt taal een indicatie van regionale identiteit. Voor de lieve vrede, de communautaire pacificatie, moest Brussel ook in dit plaatje passen: dus werd het tweedelig model ook naar Brussel doorgetrokken. Het had en heeft zeker zijn verdiensten. Maar het kent ook zijn limieten. Die worden vandaag zeer zichtbaar.

Taal en identiteit

Het overzicht schetst bondig maar duidelijk de impact van de immigratie op taal in Brussel: de EU, de NAVO, de eerste georganiseerde arbeidsmigratiegolven, de politieke migratie later, hebben het taallandschap grondig omgegooid in Brussel. "Het lijkt ironisch, maar vanaf het ogenblik dat het politieke België een basis van compromis heeft gevonden om de spanningen tussen de taalgroepen te ontspannen, evolueert Brussel naar een diverse en meertalige stad waarvan de bevolking haaks staat op het bereikte Belgische compromis dat in het taalbeleid wordt weerspiegeld." Meer nog, de evolutie van taalgebruik in de hoofdstad is een dynamisch gegeven

dat de stad ver overstijgt: Brussel is niet de stad die van 960.000 inwoners naar 1.2 miljoen evolueerde, maar de stad waar in 20 jaar tijd meer dan 2 miljoen mensen naar immigrerden, vanuit België en de hele wereld, en waaruit meer dan 1,5 miljoen emigreerden naar de rest van het land en de hele wereld. Het verloop is enorm. En bepalend voor taalgebruik en de snel veranderende evoluties.

De taalbarometer is geen talentelling. Het meet veel meer dan dat. Het meet welke taal Brusselaars zelf menen te kennen, in welke omstandigheden en met wie ze die taal gebruiken, aan wie ze welke taal doorgeven, en zelfs in welke mate dit een teken van identiteit is. Dat kennis van de standaardtaal en het gebruik van die taal sterk kunnen verschillen is soms verbazend: 16,3% van de Brusselaars geeft aan goed Nederlands te spreken. Toch gebruikt 23,9% Nederlands dagelijks in de buurt, en zelfs 46,2% op het werk. Een taal kennen en ze spreken is dus niet hetzelfde. Dat ervaren we dagelijks in de stad. En zelfs tussen kennis van de standaardtaal en de identificatie is de kloof soms groot: een klassiek voorbeeld is het Arabisch dat een hoge status heeft bij Brusselaars met Marokkaanse achtergrond. Maar de kennis van standaard Arabisch is eerder laag. Voor Berbers geldt het omgekeerde. Maar vooral, in een stad waar taal zo alomtegenwoordig is in het politiek debat, en wellicht ook vaak terecht, is taal bij geen enkele taalgroep het belangrijkste identificatieconcept ... Zelfs niet bij de Nederlandstaligen, bij wie we als taalminderheid toch een zekere identificatie zouden verwachten. 2% van wie Nederlands als thuistaal heeft in Brussel identificeert zich als Vlaming of Nederlandstalige. Belg, Brusselaar en Europeaan scoren daarentegen het hoogst bij wie Nederlands, maar ook bij wie Frans als thuistaal heeft. Niet vergeten dat Brussel ook vaak taalgemengde gezinnen telt met meer dan één thuistaal. Dat kan Nederlands-Frans zijn (10%), of Frans en een andere taal (10%). Nog maar 5,6% heeft enkel Nederlands als thuistaal en maar 52% enkel Frans. 21% spreekt noch Nederlands, noch Frans thuis. ... De veelheid aan voorbeelden geven de

unieke complexiteit van taalgebruik in Brussel voldoende weer, zowel qua kennis, identificatie, thuistaal als gebruik in zeer specifieke contexten: familie, overheid, buurt, vrienden, werk,

GPS

Samengevat stellen Janssens en Saeys: "We zijn ons ervan bewust dat het omarmen van de Brusselse taalsituatie soms nog gevoelig ligt. Toch blijkt er uit de analyses een groeiend draagvlak te bestaan bij de bevolking voor twee- en meertaligheid. De Brusselaars van de eerste taalbarometer zijn niet de Brusselaars van 2022. Uit het laatste taalbarometeronderzoek bleek dat 90% van de bevroegde Brusselaars voorstander is van twee- of meertalig onderwijs; dat de Brusselaars zich ongeacht hun thuis- of gebruikstaal met hun stad kunnen identificeren; dat meertaligheid op de Brusselse arbeidsmarkt toenemend een noodzaak wordt; en dat bijna de helft van de interacties met burens meertalig zijn. De inwoners van Brussel zijn zich dus uitermate bewust van hun linguïstische realiteit, evenals van het belang van twee- of meertaligheid als voorwaarde om actief te kunnen deelnemen aan, maar ook deel uit te maken van, die Brusselse samenleving."

"De vier taalbarometers zijn een GPS die ons doorheen het taalgebruik loodst", schrijft Sven Gatz, Brussels minister voor meertaligheid in de inleiding, "een gids voor een heel jong beleid voor meertaligheid dat de Brusselse regering in haar regeerakkoord in 2019 heeft opgenomen."

Johan Basiliades

Het Willemsfonds, het Nederlands en de meertaligheid

Het Willemsfonds is een sociaal-culturele vereniging. De oudste van het land (1853) en ook de oudste in Brussel (1873). Naast het liberale mensbeeld, de vrijzinnigheid en de verdediging van het onderwijs, staat het promoten van het Nederlands in België centraal in het Willemsfonds. Taal is belangrijk voor ons. En de taalbarometer dus interessant. Als we de resultaten van de taalbarometer leggen naast de ongeziene inspanningen voor het Nederlandstalig onderwijs in de hoofdstad mogen we gerust besluiten: Nederlands blijft belangrijk in Brussel en in België, ook in een zeer meertalige context. Meer nog. Wie Nederlands kent blijkt ook meestal meertalig te zijn. Een bijkomende troef voor onze taal.

Het verhaal van V.

Coca-Cola versus Pepsi

Er is al heel wat inkt gevloeid over de VRT-serie met sterpresentator Tom Waes: *Het verhaal van Vlaanderen*. Vooreerst, het is zeer goede televisie. Het is ook goede en genuanceerde geschiedenis en goed gedocumenteerd historisch onderzoek. Het bereikt een breed publiek. Het maakt geschiedenis tastbaar. Maar het is ook bijzonder goede *Nation building*, natievorming dus, al tweehonderd jaar het equivalent van publiciteit voor naties. Publiciteit voor het product "V", en in een hedendaagse context dus tegen het product "B". Pepsi tegen Coca-Cola. Net als bij publiciteit is dat geen probleem. We gaan natievorming, net als publiciteit niet afschaffen, toch? Wat wel gênant is, is als je diegene bent die zonder blozen zegt, een Pepsi in de hand: "op mij heeft dat geen invloed hoor. Ik kies zelfbewust en autonoom wat ik drink en wanneer". Naast goed historisch onderzoek, helpt het om via goede informatie goed geïnformeerde burgers te hebben die weten wat *Nation building* is en hoe het werkt. Zoals goed geïnformeerde en bewuste consumenten beter met publiciteit kunnen omgaan, gaan goed geïnformeerde burgers beter met natievorming om.

De XIXe eeuw, met het ontstaan van natiestaten, zag de doorbraak op grote schaal van natievorming over heel Europa. Nieuwe natiestaten konden hun legitimiteit niet langer halen uit dynastieke banden of verdragen, maar moesten die zoeken in een gedeelde nationale beleving bij het volk: een taal, een religie, een (verbeelde) geschiedenis, ... Dus gingen in België na 1830 eerst de historici en vervolgens de artiesten aan de slag, in opdracht van de staat. Ze schreven het verhaal van België, ze vertelden het in romans, beeldden het uit in schilderijen en standbeelden op elke mogelijke hoek van de straat. En zo prijkt plots Godfried van Bouillon, als Belg, op het Koningsplein, genaturaliseerd met terugwerkende kracht.

De dag na de Belgische onafhankelijkheid staat er al een concurrerend product op voor natievorming: Vlaanderen. Niet het Vlaanderen van het graafschap, niet de Spaanse *Flandes*, want dat is België al, maar Vlaanderen als verzamelnaam van België waar niet Frans, maar Nederduits, Diets, Vlaams, Nederlands, ... de thuistaal van het volk is. De concurrentie tussen het

verhaal van B. en het verhaal van V. was een wisselwerking. Het was meestal zeer complementair. Ook als Willemsfonds zaten we altijd op de lijn van een cultuur- en taalflamingantisme waar het verhaal van V. de plaats van het Nederlands, de culturele erkenning ervan, binnen België moest bevestigen. Ook het VEV, de voorloper van VOKA had eerder als bedoeling de rol van Nederlandstalige ondernemers binnen de Belgische economie te benadrukken. V en B waren als twee producten van dezelfde firma, net als Fanta en Coca-Cola bij wijze van spreken. Geleidelijk aan bleek het verhaal van V. echter een verhaal tegen B. te worden om een eigen Vlaamse staat te legitimeren vanuit een eigen Vlaams nationalisme. Wanneer het Vlaams nationalisme streeft naar politieke eerder dan culturele autonomie komt Pepsi op de markt: het verhaal van V. wordt een rechtstreekse concurrent.

Vandaag is *Het verhaal van Vlaanderen*, naast de *Vlaamse canon* en het *Museum van Vlaanderen*, onderdeel van de publiciteitscampagne in de Vlaamse natievorming. Dat gaat al veel verder terug: de naamsverandering van BRTN naar VRT, van NCC naar VGC, enz. ... Alle B's en N's moesten door V's vervangen worden. Daarom zendt de VRT vandaag het verhaal van Vlaanderen uit en niet het verhaal van België. Maar we supporteren even goed voor de Rode Duivels en niet de Gele Leeuwen. Er is nog steeds een Belgische natievorming naast de Vlaamse.

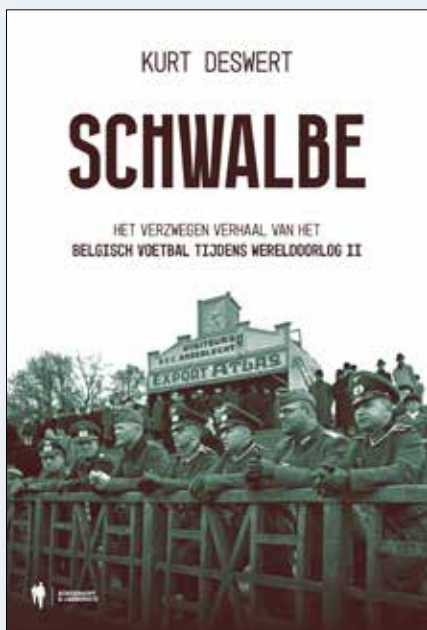
Dat de makers (en de historici die erbij hielpen) ontkennen dat hun programma onderdeel is van die natievorming maakt geen verschil. Zij hebben integer hun werk gedaan. Ook de historicus die in de aflevering over de Guldensporenslag van de slag een marxistisch verhaal van *have's and have nots* maakte, verandert daar niets aan. Ook het feit dat Tom Waes bij de Val van Antwerpen zijn sympathie voor de Calvinisten tegen de Katholieken

niet verbergt, verandert daar niets aan. Noch de episode over de Belgische onafhankelijkheid. Noch het doorbreken van de mythes rond Vlaamse frontsoldaten. Ze zetten allemaal het verhaal van V. in de vitrine. *Any publicity is good publicity* ... Zolang Vlaanderen maar het referentiekader is en niet België.

En wat als het Willemsfonds in de regiestoel had gezeten? Al sinds 1853 maken we deel uit van dit verhaal. Voor welk product zouden wij publiciteit maken? Ik denk dat we het verhaal van B. zouden vertellen met veel aandacht voor onze taal, het Nederlands daarin. Of misschien zelfs het verhaal van de Lage Landen? Of gewoon: ons verhaal. Zelf in te vullen naargelang de periode en het onderwerp. Hoe dan ook zou onze taal- en cultuurflamingante invalshoek niet minder juist geweest zijn dan de Vlaams-nationale van het Verhaal van Vlaanderen. Hij ligt gewoon minder goed in de markt vandaag, gesandwiched tussen Vlaams nationalisme en oud en nieuw belgicisme. Maar wat niet is kan nog terugkomen.

Opiniestuk vanuit het Willemsfonds Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Te koop bij het Willemsfonds

Schwalbe: het verzwegen verhaal van het Belgische voetbal tijdens Wereldoorlog II

"Terwijl de grootste vedette van het Belgisch voetbal gaat werken voor de Duitsers, belandt een van zijn ploeggenoten in Auschwitz..." In 'Schwalbe' vertelt auteur Kurt Deswert de verzwegen geschiedenis van de Belgische kleedkamers tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een verhaal van opportunisme en heldenmoed, van Rode Duivels in het verzet en Rode Duivels in de collaboratie. Op beklemmende wijze wordt het tragische lot blootgelegd van de Joodse spelers, arbiters en trainers. En wordt het relaas gedaan van de Belgische voetballers die bij Engelse en... Duitse teams aan de slag gingen. Met 'Schwalbe' delft Kurt Deswert een tot nog toe totaal onbelicht hoofdstuk uit de Belgische voetbal- én oorlogsgeschiedenis op uit de vergetelheid.

Het boek is te koop in de boekhandel aan 29,99 euro. Ben je Willemsfondslid? Dan kan je het bij ons aankopen aan 25 euro. Stuur een mailtje naar suzanne.terhaar@willemsfonds.be

Mijn favoriete woord

Het Nederlands is een erg interessante taal, die door veel mensen wordt gesproken. De enige manier om welke taal dan ook te leren, is door je te verdiepen in de taal en natuurlijk de cultuur. In de onderstaande rubriek lees je het interview dat studenten van Odisee Co-Hogeschool voor het Brusselse Willemsfonds voerden met Xhovana.

Xhovana Halilaj
Student Odisee Co-Hogeschool

Fascinerend

betekenis: fas-ci-ne-rend (bijvoeglijk naamwoord) = bijzonder interessant

Dit is één van de zovele woorden die Xhovana boeiend vond toen ze startte met het leren van het Nederlands. Een gevoel dat mensen met een andere moedertaal waarschijnlijk delen. Een nieuwe taal leren is niet makkelijk. Xhovana is afkomstig uit Albanië en woont nu met haar man en kindje in het hartje van Brussel. Ze studeert momenteel graduaat Marketing- en communicatiesupport. Vandaag vertelt ze haar verhaal over haar kennismaking met het Nederlands.

Vertel eens meer over jezelf?

Mijn naam is Xhovana, ik ben 25 jaar en woon nu bijna 5 jaar in Brussel. Ik studeer Marketing- en communicatiesupport aan Odisee Co-hogeschool.

Je woont in Brussel. Waarom heb je gekozen om het Nederlands te leren in plaats van het Frans?

Ik kwam in België als student en mijn doel was om de taal te studeren die hier gesproken wordt. Ik dacht dat het een zeer goede ervaring voor mij zou zijn om een nieuwe taal te leren en ook om vrienden te maken die me kunnen helpen om het leven in België beter te begrijpen. Ik heb namelijk voor het Nederlands gekozen omdat ik in een Nederlandstalige school wou studeren.

Waar heb je Nederlands gestudeerd?

Toen ik solliciteerde voor een taaljaar kreeg ik van de KU Leuven de kans om Nederlands te studeren in Leuven, bij het Instituut voor Levende Talen (ILT). Verder leer ik de taal van dag tot dag met moedertaalsprekers.

Wat vond je zo moeilijk bij het leren van het Nederlands?

In het begin klonk alles moeilijk voor mij: de zeer lange woorden, de mensen spraken te snel. Als ik iemand tegenkwam met een accent kon ik hem niet verstaan en ik dacht dat ik de taal nooit zou kunnen leren. Albanees heeft ook geen band met andere talen waardoor ik geen gelijkenissen kon vinden tussen Albanees en Nederlands.

Wat vond je juist makkelijk bij het leren van het Nederlands?

Toen ik aan de taal begon te wennen, realiseerde ik me dat veel van de woorden een relatie hebben met het Engels en dat gaf me hoop om verder te leren. Dus aan de hand van het Engels heb ik Nederlands kunnen leren.

Wat helpt jou om je taal te verbeteren?

Ik vind dat boeken lezen en praten veel helpt. Zelfs als ik zinnen uit het boek niet kon begrijpen, las ik ze twee keer en ging ik verder met lezen. Ik ging het niet vertalen. Na een tijdje kon ik begrijpen wat er gebeurde in het boek dat ik las en werd het gemakkelijker voor mij om te begrijpen wat de betekenis was van de zin. De context hielp me dus om bepaalde zinnen te begrijpen. Ook praten helpt hierbij en is erg nuttig. Een van mijn leraren vertelde

me dat kleuters het niet erg vinden als ze fouten maken; zo leren ze praten. Dus, als we volwassen zijn, moeten we denken zoals kleuters en ons niet druk maken over wat andere mensen over onze fouten zeggen, zolang we maar leren uit onze fouten.

Naast de taal heeft België een rijke cultuur. Vind je dat er gelijkenissen zijn tussen de Belgische en Albanese cultuur?

Ik denk het wel. Zo zijn Albanezen heel trots op hun eigen taal en heb ik gemerkt dat de Belgen ook heel trots zijn op het Nederlands en het Frans. Daarnaast lijken Albanezen eerst niet zo open maar eenmaal als je ze beter leert kennen, nemen ze je aan als familie. Hetzelfde heb ik ook gemerkt bij Belgen.

Wat vind je zo boeiend aan de Belgische cultuur?

Ik vind het leuk dat mensen hier zo sportief zijn. Als het kan, nemen ze vaak de fiets. Je ziet dan ook vaak hun kindjes met hun fietsen. In Albanië is dat het niet het geval en gebruikt iedereen de auto. Wat ik ook fascinerend blijf vinden aan België is het historische erfgoed dat ze heel graag conserveren. Ik kijk heel graag naar de oude gebouwen op de Grote Markt van Brussel. Ik ben ook in Brugge op bezoek geweest en heb allerlei plaatsen bezocht en een Virtual Reality rondleiding gevolgd over Brugge in de middeleeuwen. Zo leerde ik dat Brugge in de middeleeuwen het New York van Europa was. Ik ben dus al zo'n 5 jaar in België, maar ik blijf elke keer iets nieuws leren over de cultuur.

Waarom koos je voor het woord fascinerend?

Ik heb voor dit woord gekozen omdat het een mooie klank heeft. Ik herkende het ook meteen want in het Engels heb je ook het woord 'fascinating'. Het woord beschreef mijn gevoel wanneer ik in België aankwam en de taal begon te leren.

*Blijf gefascineerd door de Nederlandse taal!
Het doet er niet toe wat je achtergrond is, met een beetje motivatie en veel inzet kan je heel veel bereiken op vlak van taal. Het belangrijkste is om die eerste stap te ondergaan en in jezelf te geloven. Waar een wil is, is een weg.*

Filmpje met Herman Mennekens
in het Jetse Magrittemuseum

Studenten Marketing- en communicatiesupport aan de Odisee Co-hogeschool maakten de bovenstaande rubriek in het kader van een opdracht die we hen vanuit het Brusselse Willemsfonds gaven. We vonden het resultaat zo goed dat we dit interview met alle plezier publiceren in onze Kortweg. Daarnaast maakten ze ook verschillende filmpjes, waarbij ze met vrijwilligers van het Willemsfonds op pad gingen naar hun favoriete plek in Brussel. Ben je benieuwd om deze leuke filmpjes te ontdekken? Ga dan zeker naar de website kortweg.brussels of onze Facebook of Instagram-pagina (Willemsfonds Brussel). Veel kijkplezier! En heel veel dank aan de studenten!

Filmpje met Pieter-Jan Decoster
in het Schaarbeekse Josaphatpark.

Foto-album: een kleine terugblik

29 januari - Boekvoorstelling Schwalbe in Kazerne Dossin

8 februari - Geleid schoolbezoek GO! Pacheco

18 februari - Presentatie "Een verzwegen leven"

Gezellige boekvoorstelling in boekhandel Replica

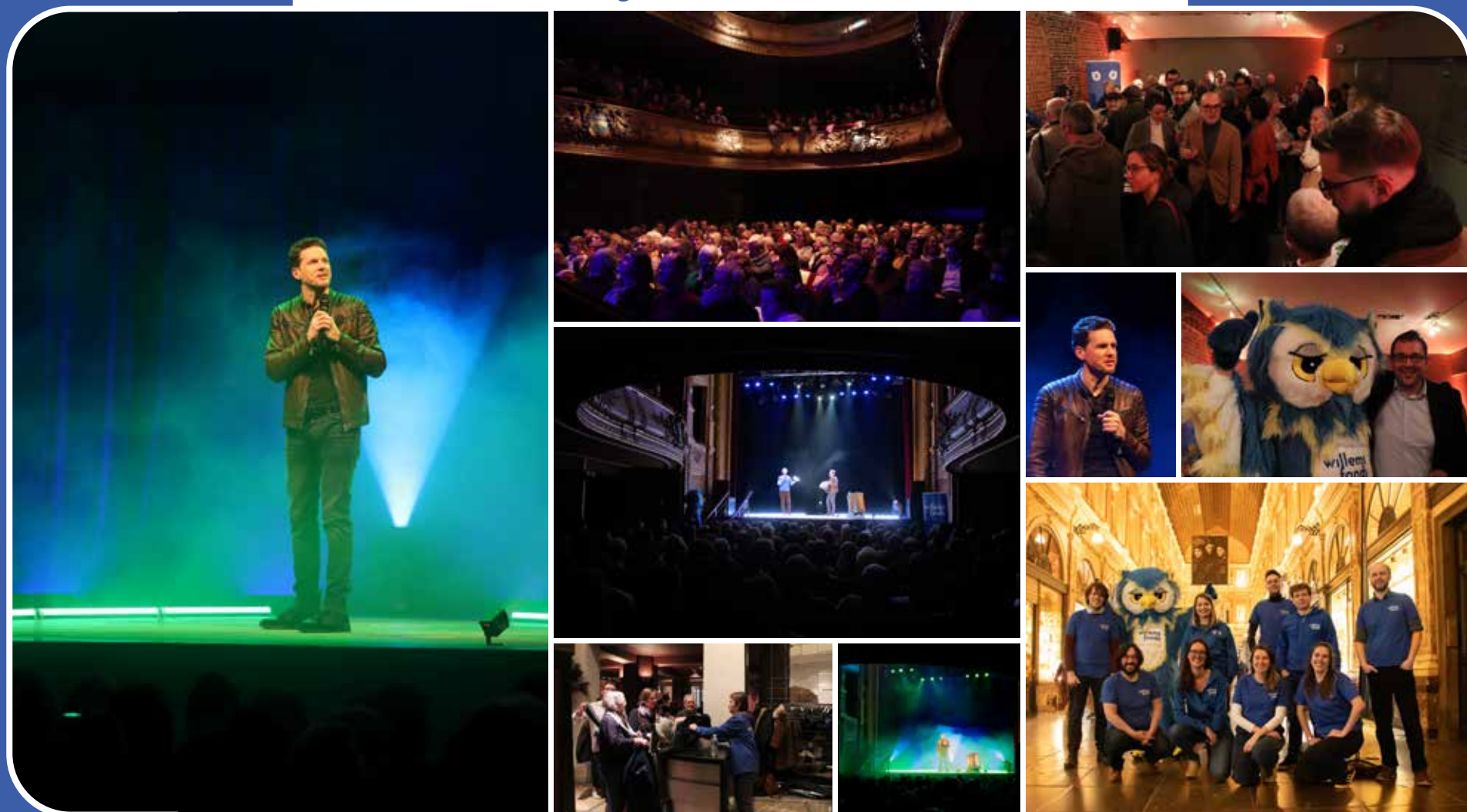
Auteurs Eva Kamanda en Kristof Bohez kwamen op 18 februari hun boek "Een verzwegen leven" voorstellen. Daarin vertellen ze het verhaal van Eva's overgrootvader en de context waarin dit plaatsvond: belangrijke thema's uit de Belgische en Congolese geschiedenis werden aangeraakt, maar ook actuele thema's zoals racisme en dekolonisatie. Het boek is een aanrader!

19 februari - Bezoek aan Bright Festival

Blik op de voorbije activiteiten

11 februari - Voorstelling Michael Van Peel in het Vaudevilletheater

Een avondje genieten van leuke humor

Op 11 februari mochten we Michael Van Peel verwelkomen in het Vaudevilletheater. Het optreden was reeds sinds eind december uitverkocht en voor de volle zaal bracht hij zijn geweldig leuke voorstelling "Welcome to the Rebellion". Twee uur lang werden de aanwezigen getraakteerd op fijne humor en nadien werd alle aanwezigen nog een drankje aangeboden om wat na te praten over de show. Een enthousiaste vrijwilligersploeg leidde alles in goede banen. We kijken al uit naar volgend jaar, voor een nieuwe stand-up comedyvoorstelling op deze prachtige locatie.

25 februari - Rondleiding expo Peter Lindbergh

4 maart - Rondleiding expo Local Heroes in MIMA

Foto-album: een kleine terugblik

5 maart - An Irish Party with the Brussels Concertband

Ierse sfeer in W:Hall!

Ons jaarlijks optreden met The Brussels Concertband trok dit jaar weer meer dan 500 mensen naar Sint-Pieters-Woluwe. De big band onder leiding van Guido De Ranter bracht met gastartiesten Niall Gallagher, Dunja en Malahide, en de danseressen van Taradance, een bijzonder sfeervol Iers optreden!

Blik op de voorbije activiteiten

9 maart - Werfbezoek aan het Beursgebouw

11 maart - Wandeling "De Jonction in een nieuw daglicht"

BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST
**willems
fonds**

**huis
van de mens**
is vrijzinnig humanistisch
BRUSSEL

**be
be .brussels**

Colofon

Werkten mee aan deze editie:

Johan Basiliades, Renaud Ben Lakhal, Mireille Corteville, Mimi Crahaij, Pieter-Jan De Coster, Carla Dejonghe, Kurt Deswert, Herman Mennekens, Sheraz Rafi, Suzanne ter Haar, Laurent Van Der Elst, Wannes Van Herreweghen, Hans Van Rompaey, Wim Vanobberghen en Denise Vergeylen.

Dank aan het huisvandeMens Brussel en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor hun steun.

Wil je Kortweg gratis thuis aankrijgen?

Of wil je deze niet meer ontvangen?

Laat ons iets weten via mail, telefoon of post.
Tel. 0497 58 54 96 - Mail: suzanne.terhaar@willemsfonds.be
Postadres: Andrée De Jonghstraat 12 bus 17, 1020 Laken

www.willemsfondsbrussel.be

www.kortweg.brussels

facebook.com/WillemsfondsBrussel

instagram.com/willemsfondsbrussel

Kalender

OP DE KOFFIE MET ELKE CYRUS & BIRSEN TASPINAR

🕒 **Dinsdag 18 april om 14u00 (Elke Cyrus) en dinsdag 30 mei om 20u00 (Birsén Taspinar)**

- 📍 GC De Zeyp, Zeypstraat 47, Ganshoren
- 💶 5 euro voor leden / 6 euro voor niet-leden
- 📧 Inschrijven via www.dezeyp.be of dezeyp@vgc.be
 - Willemsfonds Ganshoren i.s.m. GC De Zeyp en andere Ganshorese verenigingen

POETRY MEETS JAZZ

🕒 **Vrijdag 21 april om 20u00**

- 📍 GC Op-Weule, Sint-Lambertusstraat 91, Sint-Lambrechts-Woluwe
- 💶 10 euro / 2 euro met Paspertoe-kansentariaf
- 📧 Tickets via www.opweule.be - Meer info: kurtdeswert@hotmail.com
 - Willemsfonds Woluwe i.s.m. Jazzgenootschap, GC Op-Weule en de Sint-Lambrechtsbibliotheek

BEZOEK AAN DE ULTIEME HALLUCINATIE

🕒 **Zaterdag 22 april om 10u00**

- 📍 Koningsstraat 316, Sint-Joost-ten-Node
- 💶 3 euro voor leden / 5 euro voor niet-leden
- 📧 Inschrijven via pjdecoster@willemsfondsbrussel.be
 - Willemsfonds Schaarbeek-Evere-Sint-Joost

WANDELING: DE BONTE BEESTENBOEL VAN BRUSSEL

🕒 **Zondag 23 april om 13u30**

- 📍 AMVB, Arduinkaai 28, Brussel
- 💶 Gratis
- 📧 Inschrijven via ilsecarle@hotmail.com
 - Willemsfonds Sint-Agatha-Berchem

EETAVOND "KEBAB MET ERHAN DEMIRCI"

🕒 **Vrijdag 28 april vanaf 18u00**

- 📍 Cosmos-Excelsior, Eloystraat 80, Anderlecht
- 💶 15 euro
- 📧 Inschrijven via sheraz@willemsfondsbrussel.be
 - Willemsfonds Anderlecht

CONCERT STEAMFACTORY

🕒 **Zondag 30 april om 14u30**

- 📍 GC Op-Weule, Sint-Lambertusstraat 91, Sint-Lambrechts-Woluwe
- 💶 8 euro / 2 euro met Paspertoe-kansentariaf
- 📧 willemsfonds.woluwe@gmail.com
 - Willemsfonds Woluwe i.s.m. Femma Woluwe en GC Op-Weule

AFTERWORK BEERTASTING

🕒 **Vrijdag 5 mei van 17u30 tot 20u00**

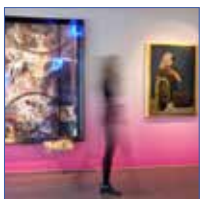
- 📍 Melsensstraat 34, Brussel
- 💶 Gratis toegang, je betaalt per gedronken glas
- 📧 Inschrijven is niet noodzakelijk, meer info via jette@willemsfondsbrussel.be
 - Willemsfonds Brussel-Centrum & Jette

GELEIDE WANDELING IN DE CITÉ MODERNE

🕒 **Zaterdag 6 mei om 11u00**

- 📍 Valida-ziekenhuis, Josse Goffinlaan 180, Sint-Agatha-Berchem
- 💶 5 euro
- 📧 Inschrijven via ilsecarle@hotmail.com
 - Willemsfonds Sint-Agatha-Berchem i.s.m. Culturama vzw

GELEID BEZOEK AAN BELFIUS ART COLLECTION

🕒 **Zaterdag 6 mei om 13u45**

- 📍 Belfius Art Collection Rogierplein 11, Sint-Joost-ten-Node
- 💶 10 euro voor leden / 13 euro voor niet-leden (3 euro extra korting voor Belfius-klanten)
- 📧 Inschrijven via willemsfonds.woluwe@gmail.com
 - Willemsfonds Woluwe & Schaarbeek-Evere-Sint-Joost

LEZING: HET VERHAAL ACHTER DE STAND-BEELDEN VAN WATERMAAL-BOSVOORDE

🕒 **Donderdag 11 mei om 19u30**

- 📍 GC Den Dam, Waverssesteenweg 1747, Oudergem
- 💶 Gratis
- 📧 Inschrijven via vanobberghenwim@gmail.com of 0473 47 13 10
 - Willemsfonds Zuidoost-Brussel i.s.m. Davidsfonds Oudergem

OPTREDEN JAN DE SMET & THE BONNIES

🕒 **Vrijdag 12 mei om 19u30**

- 📍 Vaudevilletheater, Koninginnegalerij 13, Brussel
- 💶 10 euro voor leden / 15 euro voor niet-leden
- 📧 Tickets via vaudeville.willemsfondsbrussel.be
 - Willemsfonds Etterbeek, Ganshoren, Kanal, Podium & Muziek, Schaarbeek-Evere-Sint-Joost & Zuidoost-Brussel

LENTE OP DE BEGRAAFPLAATSEN: HIER RUST/ICI REPOSE

🕒 **Zondag 14 mei van 10u00 tot 14u30**

- 📍 Begraafplaats van Brussel, Kerkhof van Brussellaan 159, Evere
- 💶 Gratis
- 📧 Inschrijven is niet nodig, meer info over het programma volgt binnenkort op www.willemsfondsbrussel.be
 - Willemsfonds Kanal en Podium & Muziek, i.s.m. stad Brussel & Speakeasy SpokenWord BXL

GELEIDE WANDELING IN SINT-NIKLAAS

🕒 **Zondag 14 mei om 14u00**

- 📍 Stadhuis, Grote Markt, Sint-Niklaas
- 💶 4 euro voor leden / 6 euro voor niet-leden
- 📧 Inschrijven via denise.vergeylen@telenet.be
 - Willemsfonds Neder-over-Heembeek

ACHTER DE SCHERMEN VAN DE BRUZZ-REDACTIE

🕒 **Dinsdag 23 mei om 14u00**

- 📍 Afspraak aan de ticketshop van Flagey, Heilig-Kruisplein, Elsene
- 💶 2 euro
- 📧 hoedgekruid@gmail.com
 - Willemsfonds Zuidoost-Brussel i.s.m. Hoedgekruid vzw

EXPO: DE KONINKLIJKE SINT-HUBERTUSGALERIJEN

🕒 **Zaterdag 3 juni om 14u00**

- 📍 Cinema Galeries, Koninginnegalerij 26, Brussel
- 💶 5 euro
- 📧 Inschrijven via ilsecarle@hotmail.com
 - Willemsfonds Sint-Agatha-Berchem

DIONGREWANDELING IN SCHAARBEEK

🕒 **Zondag 4 juni om 14u30**

- 📍 Gemeentehuis van Schaarbeek, Colignonplein, Schaarbeek
- 💶 5 euro
- 📧 Inschrijven via jette@willemsfondsbrussel.be
 - Willemsfonds Jette & Schaarbeek-Evere-Sint-Joost

LAUREATENCONCERT KONINGIN ELISABETHWEDSTRIJD

🕒 **Woensdag 7 juni om 19u30**

- 📍 Flagey, Heilig-Kruisplein, Elsene
- 💶 10 euro voor leden / 18 euro voor niet-leden
- 📧 Inschrijven via hans@willemsfondsbrussel.be
 - Willemsfonds Kanal en Podium & Muziek

WANDELING "GROENE JONGENS, DIE KAPITALISTEN"

🕒 **Zaterdag 10 juni om 9u30**

- 📍 Parking van Brussels Drohme Golf Club, Terhulpssesteenweg 114, Ukkel
- 💶 6 euro voor leden / 8 euro voor niet-leden
- 📧 Inschrijven via hans@willemsfondsbrussel.be
 - Willemsfonds Kanal en Zuidoost-Brussel

LID WORDEN VAN HET WILLEMSFONDS?

Lid worden kan heel eenvoudig. Je stort **15 euro** op rekening **BE39 0010 2817 2819** van Willemsfonds vzw. Per extra gezinslid stort je **3 euro** bij. Ben je jonger dan 30 jaar? Dan kan je zelfs gratis lid worden: stuur een mailtje naar suzanne.terhaar@willemsfonds.be Alvast erg bedankt!

Door lidgeld te storten, word je lid voor het hele jaar 2023. Je ontvangt dan je lidkaart thuis, waarmee je korting krijg bij vele activiteiten. Ook bezorgen we je onze magazines Rechtuit en Kortweg. Bovendien geef je onze vereniging een steuntje in de rug en help je mee het Nederlandstalige sociaal-culturele verenigingsleven vooruit.